

Решение

№ 20253911 от 17.11.2020 град София

гр.д. № 9329/2020 г. по описа на СРС, I ГО, 41-ви състав

Производството е образувано по искова молба на Я. В. Г., [ЕГН], с адрес [населено място], [улица], [адрес], с която срещу А. В. Ц. (с предишно фамилно име Д.), [ЕГН], с адрес [населено място],[жк], [жилищен адрес] и съдебен адрес [населено място], [улица], ет.3, **представявана от Адвокат Владислав Иванчов**, е предявен иск с правно основание чл.422, вр. с чл. 415, ал.1, вр.чл.124, ал.1 ГПК вр. с чл. 535, вр. с чл. 538 ТЗ за признаване съществуването на парично вземане за сумата от 24 999 лева, предявен като частичен от иск в пълен размер от 26 300 лева, която сума представлява главница по запис на заповед от 06.07.2018 г., ведно със законната лихва от 15.08.2019 г. до окончателно погасяване на задълженията.

Ищецът поддържа твърдения, че за сумата 26 300 лева, дължима по този запис на заповед, е била издадена заповед за незабавно изпълнение по чл.417 ГПК по ч.гр.д.№ 47445/2019 г. по описа на I ГО, 41-ви състав срещу която е постъпило възражение, поради което има правен интерес от провеждане на установителен иск за установяване на оспореното вземане.

Ищецът извежда субективно предявените си съдебни права при твърдения, че на 06.07.2018 г. ответникът е издала в негова полза запис на заповед за сумата от 26 300 лева с падеж на плащане 06.10.2018 г. Излага, че записът на заповед е редовен от външна страна и отговаря на изискванията за валидност, но не е платен на падежа. Желает признаване за установено дължимостта на сумата, претендира разноси, представя документи и прави искане за събиране на доказателства.

В срока по чл. 131 ГПК е постъпил писмен отговор, с който ответникът оспорва иска. Сочи, че на 06.10.2018 г. ищецът е дошъл в имота, който към този момент обитавала със своята майка по силата на наемно правоотношение с него, бил придружен от двама мускулести мъже, тримата нахлули вътре и Г. поискал да подпише записа на заповед. Той отказал да напуснат апартамента, докато не получат подписаната ценна книга. Поради уплаха за своя и на майка ѝ живот същата подписала даденият ѝ от ответника запис на заповед, след което той и двамата му придружители си тръгнали. Твърди да не дължи сумите по ценната книга, навежда твърдения за унищожаемост поради заплашване. Оспорва да не е получавала подобна сума, поради което и не дължи нейното връщане. Навежда възражения за недопустимост на претенцията в частта за лихвата. Прави искане за спиране на производството, доколкото е депозирала сигнал до СРП за упражненото по отношение на нея заплашване за подписване на записа на

заповед. Представя документи, изразява становище по доказателствените искания на ищеца, прави доказателствени искания и претендира разноски.

Съдът като прецени по реда на чл.12 и чл.235 ГПК събраните по делото и относими към разрешаване на спора доказателства приема за установено от фактическа страна следното:

Видно от справка по реда на Наредба № 14/2009 г., приложена по заповедното производство през 2017 г. фамилното име на ответника е променено от Д. на Ц..

С разписка от 20.06.2018 г. ответникът е признала задължение към ищеца в размер на 20 000 лева и се е задължила за тяхното връщане в срок до 01.07.2018 г.

Съгласно представения по делото запис на заповед на 06.07.2010 г. в [населено място], А. В. Д. се е задължила на предявяване и на 06.10.2018 г. без протест и разноски при представяне да заплати на Я. В. Г. сумата от 26 300 лева.

На 05.03.2020 г. ответникът е депозирала сигнал до СРП, в който за изложени данни за упражнена от ищеца и двама придружавани от него мъже спрямо нея принуда на 06.10.2020 г. за подписване на записа на заповед.

От представеното по делото саморъчно обяснения от 25.03.2020 г. на С. К. Ц. е видно, че същата е заявила по образуваната въз основа на сигнала пр.пр. № 10684/2020 г., че на 06.10.2018 г. в 21:00 часа ищецът дошъл в апартамента, където живеела с ответника и принудили последната със заплахата от „ликвидиране“ да подпише бележка. Искал лично от С. Ц. да изтегли и да му даде сумата от 6 000 лева, изнудвал двете за пари.

В обясненията си ответникът отрича да дължи сумите по записа на заповед, който е подписала поради отправена заплахата към нея и майка ѝ от ищеца и двама негови придружители от мъжки пол. Живяла в имота на ищеца пет години и няколко месеца срещу уговорка да извършва преводи на негови книги, което и сторила. Отрича да е получавала суми от ищеца и твърди, че преди напускане на имота след отправените заплахи към нея спряла да плаща сметките в апартамента, тъй като ищецът ѝ дължал пари. Твърди да не е поддала сигнал до органите на досъдебното производство преди завеждане на настоящето дело поради страх и вяра, че ищецът ще се вразуми.

От показанията на свидетеля Г. В. Г. по делото се установява, че в съсобствения нему, на ищеца и на майка им имот в столичния жилищен[жк]е живяла жена с малко име „А.“ въз основа на сключен между нея и брат му неформален договор за наем, но не му е известно дали помежду им е уговарян наем, но той като собственик не знае за такъв и не е получавал такъв. Твърди заедно с братовчед им да са придружили Я. Г. до апартамента, където след позвъняване никой не отворил, ищецът отключил с притежавания от него ключ, затворил намиращите

се вътре кучета и тримата зачакали в коридора идването на жената, живееща в апартамента. При пристигането и било тъмно и не може да каже дали тази жена и ответникът са едно и също лице. По сведения от ищеца след разговор предложила да му даде 20 000 лева за нае и 6 000 лева за ремонт и подписала документ. Не е чул закани и заплахи, не е видял документа и не е възприел неговото подписване, тъй като чакал коридора. Твърди през цялото време в имота да е била и майката на лицето, която не е излязла да види дошлите и не ги е питала защо са там.

Не е спорно и се установява от приложеното ч.гр.д.№ 47445/2019 г. по описа на СРС, 41 състав, че същото е образувано по депозирано на 15.08.2019 г. заявление за издаване на заповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл.417 ГПК от Я. В. Г. Съдът уважава в цялост депозираното заявление и на 30.09.2019 г. издава заповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл.417 ГПК в полза на Я. В. Г. срещу А. В. Ц. (с предишно фамилно име Д.) за сумата от 26 300 лева, главница по запис на заповед от 06.07.2018 г., ведно със законната лихва от 15.08.2019 г. до окончателно плащане и сторените в производството разноски. Допуснато е незабавно изпълнение на издадената заповед и на 06.07.2018 г. е издаден изпълнителен лист за посочената сума. По образувано въз основа на издадения изпълнителен лист изп. дело № [номер] по описа на ЧСИ М. П., рег. № [номер] на КЧСИ на 19.11.2019 г. лично на длъжника е връчена покана за доброволно изпълнение, копие от изпълнителния лист и издадената заповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл.417 ГПК. В срока по чл.414, ал.2 ГПК А. В. Ц., в качеството на длъжник, подава възражение. Поради изложеното с разпореждане от 06.12.2019 г. съдът указва на заявителя, че с оглед постъпилото в срок възражение от длъжника, може в месечен срок от уведомяването на депозира иск за установяване на вземането. В указания срок са постъпили доказателства за предявяване на иск от заявителя. Искът е допустим като предявени от легитимиран ищец с правен интерес от установяване на срочно оспорена заповед по чл.417 ГПК срещу надлежен ответник.

По делото е представен оригинал на запис на заповед, издаден на 06.07.2018 г. в [населено място], [жк], [жилищен адрес], според който А. В. Д. безусловно се задължава да плати на Я. В. Г. сумата от 26 300 лева с падеж 06.10.2018 г. срещу представяне на записа. В горна дясна част на същия е изписано, че е платим на предявяване без порест и разноски, а ползваният израз с цифров индекс е изяснен под черта в края на документа с позоваване на разпоредбата на чл.536, ал.2 ТЗ, гласяща, че при непосочване на падежа записът на заповед се смята платим на предявяване. Редовният от външна страна запис на заповед следва да съдържа всички необходими реквизити по чл.535 ТЗ, в това число падеж. Строго формалният режим за валидност на записа на заповед, установен от закона, включително за определяне на падежа, съгласно чл. 535, т.3 вр. чл. 486, ал.1 вр. чл.

537 ТЗ, налагат извод, че в записа на заповед падежът следва да бъде посочен ясно и по начин, който не буди съмнение и не дава основание за различно тълкуване /Решение № 77/14.08.2015г. по т. д. № 1156/2014г. на ВКС, ТК, I т. о./.

Използваният израз и изнесената под черта обяснителна записка в документа налага извод, че отбелязването в горен десен ъгъл в записа на заповед е относимо към уговаряне падеж „на предявяване“ по смисъла на чл.486, ал.1, т.1 ТЗ, а не към „предявяване за плащане“ по смисъла на т.3 на ТР №1/28.12.2005г. по т.д. №1/2004г. на ОСТК на ВКС, което разграничава значението на понятията именно в хипотезата на запис на заповед с определен падеж. В разпоредбата на чл.486, ал.1 ТЗ са визирани четири вариации на срока на падеж на менителницата: на предявяване; на определен срок след предявяването; на определен срок след издаването и на определен ден. В случая падежът в записа на заповед не е определен по предвидения в чл.486 ТЗ начин. От една страна като дата на падеж е посочен денят 06.10.2018 г., а същевременно съдържа и текст, според който е „платим на предявяване“. Следователно записът на заповед няма валидно определен падеж, съобразно чл. 486, ал. 1 ТЗ, същият е нищожен, съгласно чл. 486, ал. 2 ТЗ и не е годно изпълнително основание / Определение №. 782/09.11.2010 г. по ч.т.дело № 127/2009г. ВКС, II т.о., Решение № 213/22.12.2014г. по т. д. № 2700/2013г. на ВКС, ТК, II т. о., Решение № 105/23.10.2012г. по т. д. №515/2011г. на ВКС, ТК, I т. о. и др./.

В случая няма основание да се приеме, че изразът „предявяване“ тук е равнозначен на представяне, свързано с упражняване на правата на платеца по чл. 492, ал.1 ТЗ във връзка с получаване обратно на документа с отбелязване на плащането върху него. Изписването на израза „Платим на предявяване без протест и разноски“ под заглавната част на документа и реферирането под черта към разпоредбата на чл.536, ал.2 ТЗ в допълнение налага извода, че същият е относим към начините на определяне на падежа – по чл.486, ал.1, т.1 във връзка с чл. 537 ТЗ. Тази препратка въвежда пояснение във връзка с падежа „при предявяване“, а не срещу/при представяне на падежна дата. Следва да се държи сметка, че ползваният израз под заглавието е точно възпроизвеждане на този, ползван от законодателя в разпоредбата на чл.486, ал.1, т.1 ТЗ. Сетне това посочване не касае задължение за представяне по чл. 492, ал.1 ТЗ, тъй като последното е посочено на ред 15.

Съгласно т.17 на ТР № 4/2013 г. на ОСТК на ВКС предметът на делото по иска, предявен по реда на чл. 422 ГПК, се определя от правното твърдение на ищеца в исковата молба за съществуването на подлежащо на изпълнение вземане, за което е издадена заповедта за изпълнение. Подлежащото на изпълнение вземане в хипотезата на издадена заповед за изпълнение по чл. 417, т. 9 ГПК въз основа на запис на заповед е вземането по редовен от външна страна менителничен ефект, каквото в конкретния случай не се установява. Последното налага отхвърляне на исковата претенция.

Единствено за пълнота на изложението следва да се отбележи, че за доказване на въведеното от ответника абсолютно менителнично възражение за унищожаване на менителничната сделка, породи опорочаване волята ѝ с оглед упражнена спрямо нея заплахата по смисъла на чл. 30 ЗЗД във вр. с чл. 465 ТЗ следва да бъде установено, че е била принудена от ищеца неговите придружители да сключи договора чрез възбуждане на основателен страх. Съобразно установената практика и теория това основание за унищожаемост е налице когато спрямо издателя на записа на заповед са извършени от поемателя или от трето лице противоречащи на закона или морала действия на психическа принуда и тези действия са от естеството да предизвикат основателни страхови представи за предстояща злина, т.е. засягане на съществени лични или имуществени блага или интереси на издателя или на неговите близки, като преценката за основателността на страха следва да бъде обективна и абстрактна с оглед на човек с нормален интелект и воля заплашването да е извършено с цел да се застави заплашваният да поеме менителнично задължение по запис на заповед като издател и да е налице причинно-следствена връзка между заплашването и издаването на записа на заповед от страна на заплашеното лице. Без значение е начинът, по който са предизвикани страховите представи. Тъмно от показанията на свидетеля на ищеца се установява, че ответникът е подписала документ за сумата от 26 000 лева, към което неминуемо е била подтикната от присъствието на трима мъже, влезли в дома ѝ към него момент, които очакват пристигането ѝ на тъмно (свидетелят не може да разпознае ответника, тъй като твърди, че е било тъмно). Подобно поведение е въвн от съмнение, че е от естеството да предизвика основателен страх, че евентуално неизпълнение на желанията на иначе неканените посетители би довело до негативни последици. Макар саморъчните обесения на покойната майка на ответника да са дадени в рамките на предварителна проверка по сигнал на ищеца и да изхождат от лице, заинтересовано от изхода на спора, то същите представляват, разгледани в контекста на свидетелските показания на ищцовата страна, представляват индиция в насока твърдения порок на волята на Ц. (така Венедиков П., „Писмени доказателства и свидетелски показания в гражданския процес“).

По отношение на задълженията по представената разписка от 20.06.2018 г. ищецът разполага с възможността да предяви вземанията си в друго производство.

С оглед изхода от спора на ответника се следват сторените в производството разноски в размер на 2 500 лева за заплатено адвокатско възнаграждение.

Във връзка с Тълкувателно решение № 4/2013 г. по т.д. № 4/2013 г. на ВКС, ОСГТК следва да се присъдят и разноските, направени в заповедното производство. Ответникът не е ангажирала доказателства за сторени в заповедното производство разноски.

Така мотивиран съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявения от Я. В. Г., [ЕГН], с адрес [населено място], [улица], [адрес], срещу А. В. Ц. (с предишно фамилно име Д.), [ЕГН], с адрес [населено място], [жк], [жилищен адрес], **представявана от Адвокат Владислав Иванчов**, със съдебен адрес [населено място], [улица], ет.3, установителен иск с правно основание чл.422, вр. с чл. 415, ал.1, вр.чл.124, ал.1 ГПК вр. с чл. 535, вр. с чл. 538 ТЗ за признаване съществуването на парично вземане за сумата от 24 999 лева, предявен като частичен от иск в пълен размер от 26 300 лева, която сума представлява главница по запис на заповед от 06.07.2018 г. и за която е издадена изповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл.417 ГПК от 30.09.2019 г. по ч.гр.дело № 47445/2019 г. по описа на СРС, I ГО, 41-ви състав.

ОСЪЖДА Я. В. Г., [ЕГН], с адрес [населено място], [улица], [адрес], да заплати А. В. Ц. (с предишно фамилно име Д.), [ЕГН], с адрес [населено място], [жк], [жилищен адрес] и съдебен адрес [населено място], [улица], ет.3, **представявана от Адвокат Владислав Иванчов**, на основание чл.78, ал.3 ГПК, сумата от **2 500 лева, представляваща разноски по делото за тази съдебна инстанция.**

Решението подлежи на обжалване пред СГС в двуседмичен срок от връчването.

Районен съдия: